

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

28 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Cobzac Elena, Țurcan Anatolie, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților recursul ordinar declarat de către avocatul Munteanu Sergiu în numele părții vătămate xxxxxxx și reprezentantului legal a părții vătămate, Zamșa Andrei, prin care solicită casarea sentinței Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 12 februarie 2019 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe

Fluieraru Sergiu Xxxxx, născut la 0xxxxx, originar și domiciliat în r-nul xxx, xxxx, str. xxxxxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 19.10.2018 - 12.02.2019 (prima instanță);
2. 05.03.2019 - 22.05.2019 (instanța de apel);
3. 02.08.2019 – 28.01.2020 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 12 februarie 2019, cauza fiind examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Fluieraru Sergiu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Acțiunea civilă depusă de avocatul părții vătămate a fost lăsată fără examinare, cu posibilitatea adresării în ordinea procedurii civile

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Fluieraru Sergiu, la 06.10.2018 în jurul orei 18:00, conducând automobilul de model „Mercedes Vito” cu numărul de înmatriculare "xxxxx", deplasându-se pe strada centrală din s. Palanca, raionul Ștefan Vodă, încălcând prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009, pct. 45 subpct. 1) lit. a), b), d), care obligă că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent

seama de următorii factori: starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conduce care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; situația rutieră; pct. 46 lit. a) – conducător de vehicul trebuie să manifeste prudență sporită și, în caz de necesitate, să reducă viteza până la limita care i-ar garanta siguranța traficului sau chiar să oprească, în cazurile în care deplasează pe lângă copii și ignorând aceste prescripții, a tamponat pietonul-minor xxxxxx, anul nașterii xxxxxx, cauzându-i conform Raportului de expertiză judiciară nr.201830D0001 din 11.01.2018, leziuni corporale sub formă de fractura închisă a ambelor oase a gambei dreapta în 1/3 distală cu deplasare de fragmente, trauma cranio-cerebrală manifestată prin comoție cerebrală, excoriații a feței, care au fost produse în rezultatul acțiunii traumatice a unui corp dur, contondent și condiționează dereglări a sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie.

Prima instanță a încadrat acțiunile lui Fluieraru Sergiu în baza art. 264 alin. (1) Cod penal - încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie integrității corporale sau a sănătății.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către avocatul Muntean Sergiu în numele părții vătămate xxxxxx, prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare cu aplicarea unei pedepse mai aspre, cu aplicarea pedepsei complementare – privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport și cu dispunerea achitării tuturor cheltuielilor suportate pe parcursul procesului penal pentru aflarea autoturismului la parcare specială, efectuarea expertizelor judiciare, citații, etc.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- prima instanță, contrar prevederilor legale, a omis să constate că, inculpatul Fluieraru Sergiu, a părăsit locul accidentului, ascunzând copilul minor în autoturismul său și o perioadă îndelungată, dânsul a dat vina pe un copil minor în vârstă de circa 9 ani, că acesta nu ar fi vrut la spital, copilul la acel moment având fracturi cranio-cerebrale și multiple fracturi pe corp;

- inculpatul Fluieraru Sergiu a dat dovadă de cinism și ironie, lipsă de căință, atunci când a ajuns la domiciliul copilului minor, la bunica acestuia și i-a comunicat, inducând-o în eroare că face o faptă bună, având scopul ca nu cumva bunica copilului să sune la poliție, că a găsit acest copil pe marginea drumului și comite o faptă bună aducându-l acasă. Ba mai mult, la rugămințile disperate ale doamnei în vârstă, de a transporta urgent copilul cu vătămări medii și fracturi multiple la Spitalul din regiune, acesta a refuzat categoric invocând motive declarative că nu ar avea loc în mașină, deși anterior minorul tot de el a fost transportat acasă la bunica sa;

- inculpatul Fluieraru Sergiu nu a declarat accidentul la poliție, nu s-a căit sincer de cele comise de fapt, nu a încercat să se împace cu părinții copilului sau să-și ceară scuze pentru cele comise, doar în primele 2 săptămâni după accident fiind speriat de propria soartă a luat legătura, ulterior însă atât el cât și soția acestuia veneau cu multiple amenințări asupra părinților copilului minor, soția inculpatului îi amenința că aceștia vor soluționa problema dată prin „alte metode”, nespecificând care vor fi acestea;

- inculpatul Fluieraru Sergiu nu a reparat prejudiciile materiale și morale, iar suma de 1000 lei oferită, nu compensează cheltuielile suportate, inculpatul a rămas nepedepsit pentru părăsirea locului accidentului, pe motiv că la acel moment nu exista o sentință de condamnare în legătură cu accidentul rutier;

- prima instanță a omis să constate circumstanțe agravante ale cauzei și pericolul social sporit ale faptului că inculpatul a pus mai presus decât viața și integritatea fizică a unui copil, interesul patrimonial propriu asupra vehiculului și de a nu-1 preda autorităților și a fugit de la fața locului cu copilul. Instanța nu a elucidat acel fapt că, inculpatul de fapt nu s-a căit sincer, fiind în conflict direct cu părinții minorului și refuzând să ajungă la o înțelegere amiabilă, refuzând de a-și cerere scuze cel puțin și de a încheia o tranzacție de împăcare;

- prima instanță greșit nu i-a aplicat inculpatului pedeapsa complementară cu privarea dreptului de a conduce mijloace de transport, contrar prevederilor art. 79 Cod penal, în condițiile în care inculpatul a comis accidentul rutier soldat cu vătămarea medie a integrității corporale a unui minor, a forțat minorul să urce în automobil, a părăsit locul accidentului, fără a alerta poliția sau a transporta minorul la o instituție medicală, nu a compensat prejudiciile materiale și morale suportate, nu s-a împăcat cu părinții minorului;

- prima instanță greșit a dispus eliberarea corpului delict - automobilul de model „Mercedes Vito” care se păstra la parcare specială a IP Ștefan Vodă, fără a dispune perceperea taxelor pentru transportarea și păstrarea automobilului;

- căința inculpatului nu a fost sinceră, dar a avut scopul de a primi o pedeapsă mai blândă, având în vedere comportamentul cinic al inculpatului față de părinții părții vătămate;

- prima instanță a aplicat o pedeapsă prea blândă, individualizată contrar prevederilor legale și nu va atinge scopul preăvăzut de lege, or nu s-a ținut cont de circumstanțele obiective ale cauzei, circumstanțele agravante și că inculpatul a părăsit locul accidentului rutier, mișcând din loc copilul cu multiple fracturi, inclusiv cranio-cerebrale, prin ce a pus în pericol viața și sănătatea părții vătămate minore;

- prima instanță a omis să ia în considerare acel fapt că, pe lângă o circumstanță atenuantă, există și circumstanțele agravante prevăzute la art. 77 alin. (1) lit. e), g), i) Cod penal. Mai mult, instanța nu era în drept de a nu aplica pedeapsa

complementară și a-i lăsa permisul de conducere unei persoane care a comis un accident rutier soldat cu vătămări medii a unui minor;

- cu referire la acțiunea civilă, prima instanță deși a sesizat că acțiunea civilă nu este semnată de reprezentantul legal, a lăsat-o fără examinare, deși putea să ofere timp pentru înlăturarea neajunsurilor sau să restituie cererea ca fiind depusă de o persoană fără împuterniciri, conform prevederilor art. 170, 267-268 Cod de procedură civilă, prin ce partea vătămată a fost privată de dreptul de a încasa prejudiciile morale și materiale într-un termen rezonabil;

- părții vătămate nu i s-a înlăturat statutul de victimă prevăzut de CEDO și i-au încălcat drepturile la o anchetă penală efectivă și la un proces echitabil, garantate de art. 3 și 6 CEDO;

- inculpatului Fluieraru Sergiu, urma să fie aplicată o pedeapsă pecuniară de minim 650 u.c., sau o pedeapsă privativă de libertate.

3. Prin decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2019, a fost respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea fără modificări a sentinței contestate.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii simplificate, n-a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel a reținut că prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate în faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, concluzionând corect în privința vinovăției inculpatului Fluieraru Sergiu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal.

Cu referire la critica apelantului precum că prima instanță contrar prevederilor legale, a omis să constate că inculpatul Fluieraru Sergiu a părăsit locul accidentului, ascunzând copilul minor în autoturismul său, în acest sens, instanța de apel a atestat că prima instanță corect și justificat a soluționat cauza în conformitate cu prevederile art. 385 Cod de procedură penală, or, instanța de judecată nu este în drept să incrimineze persoanei o altă faptă prevăzută de prevederile codului penal, atât timp cât organul de urmărire penală nu a acumulat în acest sens probe concludente, pertinente și nu a înaintat o învinuire.

La fel, instanța de apel a notat că a analizat argumentele apelantului în coraport cu circumstanțele constatate și a concluzionat că, prima instanță a reținut ca circumstanță atenuantă, căința sinceră a inculpatului Fluieraru Sergiu, lipsa circumstanțelor agravante, la acest aspect instanța de apel a indicat că pot fi

recunoscute ca circumstanțe agravante doar acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilite de organele de urmărire penală și incluse în conținutul rechizitoriului.

Totodată, instanța de apel a menționat circumstanțele pretinse agravante în acțiunile inculpatului, la care face referire avocatul, nu pot fi reținute la caz, în situația în care, inculpatul Fluieraru Sergiu nu a comis infracțiunea cu bună știință împotriva unui minor, ci o infracțiune din imprudență.

Subsidiar, instanța de apel a reținut că nu poate fi incriminat inculpatului că acesta a săvârșirea infracțiunea prin mijloace care prezintă un pericol social sporit, atât timp cât, în cazurile în care circumstanța ce atenuază sau agravează răspunderea penală (art.76-77 CP) este indicată în dispozițiile articolului Părții speciale a Codului penal, ca semn al componentei infracțiunii, în conținutul variantei-tip sau în conținutul variantelor agravate, ea nu poate fi luată în considerare la stabilirea pedepsei pentru această infracțiune.

La fel, s-a notat că nu poate fi reținută în privința lui Fluieraru Sergiu circumstanța agravantă ca săvârșirea infracțiunii prin intermediul sau în prezența minorilor, persoanelor aflate în dificultate, persoanelor retardate mintal sau dependente de făptuitor, or, inculpatul nu a comis infracțiune prin intermediul sau în prezența minorului, în situația în care minorul xxxxxxxx are calitate procesuală în cauza penală ca partea vătămată.

Mai mult, instanța de apel a indicat că prima instanță la stabilirea pedepsei inculpatului Fluieraru Sergiu, a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunii mai puțin grave prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită din imprudență, de personalitatea inculpatului, care anterior nu a fost judecat, nu se află la evidența medicul psihiatru sau narcolog, se caracterizează pozitiv, se căiește sincer de cele comise și are la întreținere doi copii minori.

Astfel, instanța de apel a specificat că a analizat circumstanțele cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, și a considerat că în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă în mărime 500 unități convenționale pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, ținând cont concomitent și de prevederile art. 364¹ Cod de procedura penală.

În acest sens, instanța de apel a mai menționat că anume această pedeapsă, în mărimea stabilită de prima instanță, este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă de către inculpat, iar pedeapsa stabilită

inculpatului este suficientă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptei comise de inculpat, cât și personalitatea inculpatului.

Instanța de apel a constatat că anume pedeapsa sub formă de amendă, este echitabilă în speță, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, or, categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amenda - până la cea mai aspră - detențiunea pe viață.

Cu referire la cerința apelantului privind aplicarea pedepsei complimentare în privința inculpatului Fluieraru Sergiu, instanța de apel a reținut că sancțiunea normei de drept incriminată inculpatului - art. 264 alin. (1) Cod penal, prevede aplicarea sancțiunii complementare, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, doar în cazul în care pedeapsa principală este cea privativă de libertate, și nu poate fi aplicată în cazul sancțiunii pecuniare, așa cum s-a procedat în acest caz, soluție care în viziunea instanței de apel este corectă și justă.

În privința acțiunii civile, instanța de apel a indicat că potrivit materialelor cauzei, rezultă că avocatul Melnic Anatolie în interesele lui xxxxxxxx a depus în instanța de judecată, în cadrul procesului penal de învinuire a lui Fluieraru Sergiu, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material în sumă de 1 000 lei, prejudiciul moral în sumă de 200 000 lei, cheltuieli de asistență juridică în sumă de 5000 lei, cu punerea sub sechestru a automobilului de model „Mercedes Vito”, ce aparține inculpatului.

Totodată, instanța de apel a reținut că prima instanță justificat a reținut că cererea de chemare în judecată a fost semnată de avocatul Melnic Anatolie, dar nu de Zamșa Andrei, reprezentantul legal al părții vătămate xxxxxxxx, or primul nu a avut nici o împuternicire în acest sens, fără a fi specificată în mandat sau procură, fapt ce a constatat temei de a fi lăsată acțiunea civilă fără examinare, părțile având posibilitatea să se adreseze cu cerere de chemare în judecată în ordine civilă.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Muntean Sergiu în numele părții vătămate, xxxxxxxx și reprezentantului legal a părții vătămate, Zamșa Andrei, care indică temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală și solicită casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare, cu aplicarea pedepsei complementare – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport și cu dispunerea achitării tuturor cheltuielilor efectuate pe parcursul procesului penal, inclusiv pentru aflarea autoturismului la parcare specială, efectuarea expertizelor, citării, etc.

În argumentarea recursului, recurentul invocă aceleași argumente ca și în cererea de apel, descrise în pct. 2 a prezentei decizii și că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

- s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;

- inculpatul s-a eschivat de la prezentarea în ședința instanței de apel și astfel a manifestat lipsă de respect atât față de părțile vătămate, cât și față de instanța de apel;

- instanța de apel nu a dat apreciere circumstanțelor de fapt produse după comiterea accidentului rutier, că inculpatul a părăsit locul accidentului rutier, a ascuns copilul minor în autoturism, a dat vina pe minor că acesta nu a vrut la spital, inculpatul a dat dovadă de cinism, ironie și lipsă de căință atunci când a ajuns la domiciliul minorului și a comunicat bunicii acestuia că a găsit copilul pe marginea drumului și a refuzat transportarea copilului la spital, invocând că nu ar fi avut loc în mașină, inculpatul nu a anunțat poliția despre accident, inculpatul nu s-a căit sincer de cele comise, nu s-a împăcat cu părinții minorului, iar el cu soția sa veneau la aceștia cu diverse amenințări și nici până în prezent nu și-a cerut iertare de la aceștia;

- inculpatul Fluieraru Sergiu nu a recuperat prejudiciile morale și materiale cauzate prin infracțiune, iar suma de 1000 lei oferită părinților nu compensează suferințele și cheltuielile suportate;

- deși instanța de apel a refuzat să constate circumstanțele agravante pe motiv că acestea ar fi fost necesar să se conțină în rechizitoriul acuzatorilor de stat, este eronată această concluzie or, instanța analizează multiaspectual cauza și ține cont atât de circumstanțele de drept cât și de circumstanțele de fapt elucidate, nu poate fi motivată în vreun fel omisiunea de a le constata bazându-se pe birocrație sau omisiuni ale procurorului când acestea se aplică din oficiu și anume sunt invocate drept încălcare neaplicarea lor sau aplicarea ilegală a altui articol ignorând aceste circumstanțe agravante, or inclusiv faptul că condamnatul a aruncat copilul cu fracturi cranio-cerebrale în automobil în loc de a-l imobiliza și chema ambulanța denotă că o pedeapsă pecuniară sau neprivativă de libertate nu ar fi în stare de a corecta comportamentul său, dar cu atât mai mult negarea vehementă în fața bunicii copilului că el ar fi accidentat copilul și refuzul de a-l transporta la spital lăsând o doamnă în etate fără autoturism și incapabilă de a-l transporta ea la spital de urgență, deja se încadrează în agravanta menționată, având multe semne de întrebare de ce organele de drept nu au constatat și infracțiunea de lăsare în primejdie a copilului minor în urma circumstanțelor elucidate;

- deși instanțele de judecată au constatat prezența circumstanței atenuante, căința sinceră a inculpatului, acestea nu au luat în considerare că de fapt aceasta lipsește, în condițiile în care inculpatul nu a încercat să compenseze prejudiciile materiale și morale cauzate, nu și-a cerut iertare de la partea vătămată și părinții acestuia;

- având în vedere circumstanțele enunțate, instanța de apel greșit a concluzionat că comportamentul inculpatului se va corecta în urma aplicării pedepsei pecuniare minime;

- instanța de apel nu s-a referit la faptul încălcării procedurii de a nu da curs acțiunii civile sau de a o scoate de pe rol, or, o acțiune civilă sau așa zisă cerere de chemare în judecată, poate fi lăsată fără soluționare doar în cazul în care a fost primită spre examinare, în caz contrar aceasta urma a fi restituită sau scoasă de pe rol ca părțile să reușească să înainteze o altă acțiune civilă la etapa examinării cauzei în prima instanță și nu a trece sub tăcere și fără a pune pe rol sau a restitui acțiunea civilă, astfel fiind clar că există pretențiile de ordin material.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, motivând că instanțele de judecată și-au argumentat suficient soluția în sensul pedepsei penale stabilite, au ținut cont în deplină măsură de principiile generale de aplicare a pedepsei, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului, iar în final stabilindu-i lui Fluieraru Sergiu o pedeapsă echitabilă.

Ce ține de acțiunea civilă înaintată notează, că în prima instanță cererea de chemare în judecată a fost semnată de avocatul Melnic Anatolie, care nu avea împuterniciri legale de a semna o asemenea cerere, fapt ce a determinat instanța să lase acțiunea civilă fără examinare, părțile având posibilitatea de a se adresa cu cerere de chemare în judecată în ordine civilă.

6. Judecând recursul ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal largit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de

prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, **dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.**

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Din textul recursului declarat, se atestă că recurentul critică decizia instanței de apel prin prisma temeiurilor de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, sub aspectele că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Verificând legalitatea deciziei atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că în speță și-au găsit confirmarea temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de menținere a sentinței în latura civilă și că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal lărgit reține că din conținutul părții descriptive a deciziei atacate (f.d. 240-244, vol. I), rezultă că instanța de apel contrar prevederilor art.101, 414 Cod de procedură penală, a adoptat soluția în cauză și nu a întreprins toate măsurile de a elucida toate circumstanțele cauzei ce țin de latura civilă, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel recursul declarat urmează a fi admis.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că deși în instanța de apel s-a contestat soluția primei instanțe de a lăsa fără examinare acțiunea civilă, ce a fost motivat de prima instanță (motivare preluată și de instanța de apel) că acțiunea civilă a fost depusă de o persoană neîmputernicită, și anume că în mandatul anexat de avocatul Melnic Anatolie nu era consemnată pe verso o asemenea împuternicire, conform cerințelor din art. 81 Cod de procedură civilă, se observă că instanța de apel în decizia sa, s-a expus superficial asupra acestei chestiuni, ce contravine prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, art. 6 CEDO și nu poate fi acceptat de instanța de recurs ordinar, or aceasta în decizie greșit a menționat că mandatul urma a fi semnat de partea vătămată minoră xxxxxxxx, în vârstă la acel moment de 9 ani, care nu avea capacitate deplină de exercițiu, dar nu de reprezentantul legal al acestuia, tatăl - Zamșa Andrei.

Totodată, Colegiul penal lărgit atrage atenția că la materialele cauzei penale o dată cu depunerea acțiunii civile a fost anexat mandatul avocatului Melnic Anatolie (f.d. 101, vol. I), semnat de tatăl părții vătămate, Zamșa Andrei și respectiv de către avocat.

Mai mult, se reține că în ședința de judecată, de către avocatul Melnic Anatolie (admis totuși în ședința primei instanțe de a participa și reprezenta interesele părții vătămate) a fost înaintată o cerere (f.d. 144, vol. I) de anexare la materialele cauzei penale, a mandatului modificat, care prin încheiere protocolară, total nemotivat a fost respinsă de către prima instanță, ce a fost omis de a fi verificat și clarificat de instanța de apel.

În acest sens, se atestă că instanța de apel nu a întreprins careva măsuri de a elucida aspectele esențiale ce țin de soluționarea acțiunii civile, dar pripit a menținut soluția primei instanțe de lăsare fără examinare a acțiunii civile, fără o argumentare cuvenită, ce poate afecta dreptul părții vătămate la examinarea acțiunii civile într-un termen rezonabil, cu încălcarea dreptului la un proces echitabil, fără a se ține cont de jurisprudența CtEDO, care în hotărârea sa din cauza Tonchev vs Bulgaria din 19.11.2009, a statuat că dacă sistemul intern permite reclamanților să introducă o acțiune civilă alăturată procesului penal, statul are obligația să se asigure că aceștia se bucură de garanțiile fundamentale prevăzute de art. 6 CEDO.

Totodată, Colegiul penal lărgit invocă că potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și respectiv la rândul său are drept scop **restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului**, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod, în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată

ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, **de persoana celui vinovat**, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Mai mult, se notează că potrivit dispozițiilor din art. 65 alin. (3) Cod penal, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate poate fi aplicată ca pedeapsă complementară și în cazurile când nu este prevăzută în calitate de pedeapsă pentru infracțiunile din Partea specială a prezentului cod, dacă, **ținând cont de caracterul infracțiunii săvârșite de cel vinovat în timpul îndeplinirii** obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități, instanța de judecată va considera imposibilă păstrarea de către acesta a dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

În acest context, se atestă că prima instanță la individualizarea pedepsei, (soluție menținută fără modificări de instanța de apel), cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, nu a ținut cont pe deplin de persoana și comportamentul inculpatului Fluieraru Sergiu și i-a stabilit acestuia, o pedeapsă cu amendă, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, prea blândă, care în condițiile speței nu va realiza scopul legii penale de restabilire a echității sociale, de corectare a inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Astfel, fără a aprecia just circumstanțele speței, că inculpatul Fluieraru Sergiu după comiterea încălcării regulilor de securitate a circulației, ce din imprudență a cauzat vătămare medie a integrității corporale și sănătății părții vătămate minore, infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, nu s-a adresat la organele de drept, precum și nu a chemat ambulanța pentru ai fi acordat primul ajutor medical minorului tamponat, dar a dus minorul care sângera la bunica acestuia, declarându-i că a găsit minorul în această stare în drum (fapt ce nu a fost negat de inculpat în prima instanță (f.d. 141, vol. I)), și a refuzat la solicitarea acesteia să transporte minorul la spital pentru ai fi acordat ajutor medical. Mai mult, deși în ședința instanței de judecată a declarat că regretă cele comise, ulterior inculpatul Fluieraru Sergiu nu a recuperat nici daunele morale și materiale cauzate părții vătămate minore.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele ierarhic inferioare la adoptarea soluției în partea pedepsei stabilite inculpatului, nu au verificat și luat în considerare aceste circumstanțe, ce denotă faptul că inculpatul Fluieraru Sergiu, deși și-a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate în speța dată, acesta nu a conștientizat pericolul acțiunilor sale, iar pedeapsa prea blândă - amenda,

stabilită de prima instanță la limita minimă prevăzută de sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, creează incertitudine cu privire la reeducarea și corijarea inculpatului Fluieraru Sergiu, precum și restabilirea echității sociale, ce nu este echitabil și proporțional în speța dată.

Mai mult, la adoptarea soluției de a nu priva inculpatul de dreptul de a conduce mijloace de transport, instanțele nu au analizat aplicabilitatea prevederilor art. 65 alin. (3) Cod penal, în speță nefiind apreciat faptul că caracterul infracțiunii săvârșite de cel vinovat e în corelație directă cu dreptul acestuia de a conduce mijloace de transport și dacă în aceste condiții ar putea fi aplicată pedeapsa complementară neprevăzută de sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal la aplicarea pedepsei cu amendă și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe o perioadă determinată.

Astfel, din analiza conținutului deciziei instanței de apel (f.d.147-148, vol. I. pct. 15) se atestă că soluția primei instanțe a fost menținută pripit de instanța de apel, fără o motivare clară, și fără o expunere asupra acestor chestiuni legate de comportamentul după comiterea infracțiunii și personalitatea inculpatului Fluieraru Sergiu invocate în apelul declarat de avocat în numele părții vătămate minore, motiv din care Colegiul penal lărgit consideră că în speță este incident și temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, că s-a aplicat o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

În acest context, Colegiul penal lărgit mai indică că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

Totodată, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, **să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale.**

Colegiul penal lărgit mai constată, că prin omisiunea instanței de apel de a se expune clar asupra acestor chestiuni supuse atenției sale a fost încălcat dreptul părții vătămate la recuperarea de daune în procesul penal și astfel recursul declarat de avocatul Muntean Sergiu – în numele părții vătămate și a reprezentantului părții vătămate, urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată parțial în partea stabilirii pedepsei și soluționării acțiunii civile, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de instanța de apel.

7. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu

prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

8. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Munteanu Sergiu în numele părții vătămate Zamșa Dumitru și reprezentantului legal a părții vătămate, Zamșa Andrei, casează deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2019 în cauza penală privindu-l pe **Fluieraru Sergiu Xxxxx**, în partea stabilirii pedepsei și soluționării acțiunii civile cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia în partea dispusă rejudecării nu se supune căilor de atac, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **27 februarie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor